Državni zakonik

za

kraljevine in dežele v državnem zboru zastopane.

Kos XXI. — Izdan in razposlan dne 24. maja 1887.

47.

Postava od 21. maja 1887,

o prispevanji kraljevin in dežel zastopanih v državnem zboru k potrošku za reči vkupne vsem deželam avstro-ogerske monarhije.

Ker so razprave deputacij po postavi od 21. decembra 1867 (Drž. zak. št. 146) in ogerskega zakonskega člena XII od leta 1867 o vkupnih rečéh uže bile in sta se obe deputaciji zedinili v tem, ter predlagata za nadaljšnjih 10 let vzdržbo sedanjega po pravu veljavnega stanja, ukazujem, s privolitvijo obeh zbornic državnega zbora, takó:

§. 1.

Veljavnost postave od 27. junija 1878 (Drž. zak. št. 61), katera v zmislu §ª 4 one postave prestane z 31. dnem decembra 1887, podaljšuje se za čas od 1. dne januvarja 1888 do 31. dne decembra 1897 s to prenaredbo, da naj namesto §ª 2 pripomnjene postave stopi naslednje: „Čisti donos colov (carin), izrečenih za vkupen dohodek, kakor se ta donos pokaže odbivši nazaj dane cole in nazaj dana zavarovanja colnih dohodkov, kakor tudi povprečnine (pavšale) colno-upravne, ustanovljene na podlogi postave od 27. marcija 1869 (Drž. zak. št. 117) in colno povprečnino, ki jo je na podlogi §ª 13, odstavka 2 postave od 20. decembra 1879 (Drž. zak. št. 136) opravljati deželni vladi Bosne in Hercegovine, naj se uporablja v založbo vkupnih rečí in je treba torej preodbijati ga od potrebščine za vkupne reči.

§. 2.

Ta postava pride v moč istodobno s podaljšano colno in trgovinsko zvezo pod tem uvetom, da temu primerna določila o prispevanji na vkupne reči v deželah Moje ogerske krone zakonito moč zadobodo.

Na Dunaji, dne 21. maja 1887.

Franc Jožef s. r.

Taaffe s. r. **Ziemiałkowski** s. r. **Falkenhayn** s. r.
Pražák s. r. **Welsersheimb** s. r. **Dunajewski** s. r.
Gautsch s. r. **Bacquehem** s. r.

48.

Postava od 21. maja 1887,

s katero se daje oblast ministerstvu kraljevin in dežel zastopanih v državnem zboru podaljšat colno (carinsko) in trgovinsko zvezo, ukreneno z ministerstvom dežel ogerske krone.

(Veljavna za kraljevine in dežele zastopane v državnem zboru.)

S privolitvijo obeh zbornic državnega zbora ukazujem takó:

§. 1.

Na podlogi §a 2 postave od 21. decembra 1867 (Drž. zak. št. 146) o tem, katere reči so vkupne vsem deželam avstrijske monarhije in kakó jih je obravnavati, daje se ministerstvu kraljevin in dežel zastopanih v državnem zboru oblast, colno in trgovinsko zvezo od 27. junija 1878 (Drž. zak. št. 62), skleneno vsled one postave z ministerstvom dežel ogerske krone, s povedanimi v §. 2 premenami podaljšati ter dogovoriti, da se v obeh ozemljih v istem času zakonito razglasí.

§. 2.

Colna in trgovinska zveza od 27. junija 1878 predrugačuje se v naslednjih točkah:

V členu IV naj na mesto drugega in tretjega odstavka stopajo ta določila:

„Okoliji svobodnih pristanišč Tržaškega in Reškega naj se zadnji čas dne 31. meseca decembra 1889 privzameta v občno avstro-ogersko colno okolijo.

Obe vladi dogovorita, kar je potrebno v izvedenje ter se domenita o času, kdaj ta colna izimka v gori postavljenem roku prestaneta.“

V členu VI stopi na mesto obeh prvih odstavkov naslednje določilo:

„Pristansko in pomorsko-zdravstveno upravo zvršujeta z ozirom na pomorsko plovstvo, pomorsko zdravstvo in pomorsko ribarstvo vladi obojnega ozemlja po enakih pravilih in sploh soglasno, kolikor se koli more.“

Na mesto dozdanjega šestega odstavka v členu VI vzprijemlje se kot peti odstavek naslednje določilo:

„Plovstvene pristojbine naj se v pristanih obojega ozemlja odmerjajo po enakšnem pravilu; izimljejo se pristojbine čisto pomestnega (lokalnega) svojstva, kakor: pristojbine za porabo stanovitih pristanskih delov, in privodnikom (pilotom), dalje pristojbine zalogom v podporo pomorstva.“

Predposlednji odstavek člena VI naj slove:

„Pomorsko-poštno in plovstveno podjetje pod firmo: „Avstro-ogerski Lloyd“ stojí, dokler veljá pogodba sklenena z Lloydom, in v slučaji njene obnove tudi za ves čas nove pogodbe, pod voditeljstvom ministra vnanjih rečí, kateri bode v pomorskih, trgovinskih in poštnih, tega zavoda dotikajočih se rečéh dovprašaval oba trgovinska ministra, odnosno ogerskega ministra za občila (komunikacije).“

Člen XI dobode naslednje pristavke:

„Davkovna povračila, odnosno nadomestila za zadavkovane predmete, ki se izvažajo čez vkupno colno mejo, opravljajo kraljevine in dežele zastopane v državnem zboru, po tem dežele izpod ogerske krone in pa deželi Bosna in Hercegovina, stoječi po glasu postave od 20. decembra 1879 (Drž. zak. št. 136) v colnem edinstvu z monarhijo, za zdaj vkupno, proti poznejšemu obračunjanju in obremenjanju v zmislu tu sledečih določil.

Porazdelba bremena na kraljevine in dežele zastopane v državnem zboru, po tem na dežele ogerske krone, in pa na deželi Bosno in Hercegovino gledé omenjenih davkovnih povračil, odnosno nadomestil izvaja se za vsak davek, na katerega se odnašajo, namreč za potrošnino od pivovarstva — izimši priklad k davku od piva v zaprtih mestih — po tem za potrošnino od kuhanja žganja in za porabnino od zdelovanja repnega cukra posebej na takšen način, da bode vsaka stran od opravljenih v nekem solnčnem letu davkovnih povračil, odnosno nadomestil nosila toliko odstotkov, kolikor njen delež od skupnega kosmatega donosa, ki so ga vse strani v istem solnčnem letu pri dotičnem davku imele, iznaša odstotkov tega donosa.

Kosmati donos vzema se da so tiste davkovne vsote, kar se jih je v dotičnem solnčnem letu nateklo od dotičnega davka v gotovih novcih ali v menicah, odbivši vračila davkov opravljena zarad kakega moteža v delovršbi.

Davkovna povračila, odnosno nadomestila se dokončno obračunjajo in izravnavajo vsako leto 12 mesecev po iztečaji dotičnega solnčnega leta zadnji čas na podlogi pregledanega računskega završka (sklepa).

Vendar se vsak mesec opravljajo začasni obračuni in to po onem razmerji, katero je bilo v podlogo vzeto neposrednje predhodnemu (poslednjemu) letnemu obračunu.“

Drugi odstavek člena XII dobiva naslednje novo besedilo:

„Obojostranski vladi jemljeta na se dolžnost, neposrednje po tem, ko bode sklenena colna in trgovinska zveza, postaviti komisijo, da se bode posvetovala o onih pripravljalnih poskrbah, ki so potrebne, da se, kadar nastane temu ugodno financijalno položenje, omogoči v monarhiji povrat plačil z gotovimi novci. Veljavščina, ki jo bode po tem s povratom valute na novo vvesti, bodi „avstro-ogerska veljavščina“ imenovana.“

V členu XX naj odpade poslednji odstavek.

Za členom XXI vzprijemlje se kot nov člen XXII:

„Na mesto določil colne in trgovinske zveze od 27. junija 1878, ki so pripomnjena v postavi od 20. decembra 1879 (Drž. zak. št. 136), naj bodo pripodobna določila pričujoče colne in trgovinske zveze uporabljana na Bosno in Hercegovino.

Sosebno naj v odnosu na opravo davkovnih povračil in nadomestil in na dotično obremenjanje določila člena XI pričujoče colne in trgovinske zveze obveljajo namesto odstavkov 1 in 3 §a 13 v postavi od 20. decembra 1879.“

Člen XXII dobode obeležbo XXIII ter naj slove:

„Ta colna in trgovinska zveza je sklenena na čas od 1. januvarja 1888 do 31. dne decembra 1897 ter bode, če se ne odpové, priznavana za dalje veljajočo na deset let in takó naprej od desetih do desetih let. Odpovedati se sme vselej o konci predposlednjega leta, ter se imajo v tem slučaji razprave o obnovi pogodbe po istem poti precej začeti.“

§. 3.

Zvršitev te postave je naročena Mojemu skupnemu ministerstvu.

Na Dunaji, dne 21. maja 1887.

Franc Jožef s. r.

Taaffe s. r. **Ziemiałkowski** s. r. **Falkenhayn** s. r.
Pražák s. r. **Welsersheimb** s. r. **Dunajewski** s. r.
Gautsch s. r. **Bacquehem** s. r.

49.

Postava od 21. maja 1887,

s katero se vladi kraljevin in dežel zastopanih v državnem zboru daje oblast, na podlogi postave od 27. junija 1878 (Drž. zak. št. 64), ukreniti novo domembo z ogersko vlado gledé dolga avstro ogerski banki, ki je izvirno iznašal 80 milijonov goldinarjev.

S privolitvijo obeh zbornic državnega zbora ukazujem takó:

§. 1.

Vladi kraljevin in dežel zastopanih v državnem zboru daje se oblast, na podlogi postave od 27. junija 1878 (Drž. zak. št. 64) z ogersko vlado gledé dolga avstro-ogerski banki z izvirnim iznosom od 80 milijonov goldinarjev ukreniti naslednje domenilo:

Člen I.

Člen I v postavi od 27. junija 1878 (Drž. zak. št. 64) obseženega dogovora naj za ves čas podaljšane privilegije avstro-ogerski banki, to je za čas od 1. dne januvarja 1888 do 31. dne decembra meseca 1897 neizpremenjen v veljavnosti ostane.

Člen II.

Poleg deleža pri letnem čistem donosu banke (Člen I), ki je v členu 102 njenih ustanovilnih pravil določen obema državnima upravama, treba je, dokler teče podaljšana privilegija avstro-ogerske banke tudi davek od bankovcev, ki ga postavlja člen 84 predrugačenih bankovnih pravil, uporabljati v odplačilo zajma, ki ga je tedanja privilegovana avstrijska narodna banka v izvirnem iznosu od 80 milijonov goldinarjev državi prepustila, ter odpisavati od tega dolga.

Člen III.

Izvedenje člena II dogovora obseženega v postavi od 27. junija 1878 (Drž. zak. št. 64) odloženo je do časa, ko izteče podaljšana privilegija avstro-ogerske banke, in naj se torej v pripomnjenem členu dogovorjena odplačila v obrokih za vračilo dolga, kar ga ostane s koncem 1879, začnó stoprv z letom 1898.

§. 2.

Ta postava pride v moč z dnem razglašenja.

Na Dunaji, dne 21. maja 1887.

Franc Jožef s. r.

Taaffe s. r. **Ziemiałkowski** s. r. **Falkenhayn** s. r.
Pražák s. r. **Welsersheimb** s. r. **Dunajewski** s. r.
Gautsch s. r. **Bacquehem** s. r.

50.

Postava od 21. maja 1887,

skatero se daje c. kr. ministru za finance oblast, z avstro-ogersko banko skleniti nov dogovor gledé državnega dolga v izvirnem iznosu od 80 milijonov goldinarjev av. v.

S privolitvijo obeh zbornic državnega zbora ukazujem takó:

C. kr. ministru za finance daje se oblast, skleniti z avstro-ogersko banko naslednji dogovor:

Člen I.

Avstro-ogerska banka brezobrestno prodolžuje za ves čas s postavo od 21. maja 1887 (Drž. zak. št. 51) podaljšane bankovne privilegije po §u 4 dogovora od 3. januvarja 1863 državi prepuščeni zajem v izvirnem iznosu od 80 milijonov goldinarjev av. v., kateri po dogovoru od 31. decembra 1878 (Drž. zak. št. 82) dospeva 31. dne decembra 1887.

Člen II.

V zmislu postave od 21. maja 1887 (Drž. zak. št. 51) bode se v času, dokler teče podaljšana privilegija avstro-ogerske banke, poleg deleža pri čistem letnem

donosu, ki je v členu 102 bankovnih pravil določen obema državnima upravama, tudi v členu 84 predrugačenih bankovnih pravil postavljeni davek od bankovcev v vračilo tega zajma uporabljal in od dolga odpisaval.

Člen III.

Kadar poteče podaljšana privilegija avstro-ogerske banke, opravi državna uprava kraljevin in dežel zastopanih v državnem zboru avstro-ogerski banki oni del tega dolga, kateri takrat še ne bode odplačan, ako se do tiste dobe ne napravi novo domenilo.

Za ta prodolženi zajem preoddá se banki nova zadolžnica, kateri se oblika ustanoví po domenilu med ministrom za finance in banko.

Na Dunaji, dne 21. maja 1887.

Franc Jožef s. r.

Taaffe s. r. **Dunajewski** s. r.

51.

Postava od 21. maja 1887,

o podaljšbi privilegije avstro-ogerske banke.

S privolitvijo obeh zbornic državnega zbora ukazujem takó:

Člen 1.

Ker se tudi v bodočih desetih letih pravice obema deloma monarhije pristoječe in vzajemno priznane, ustanoviti samostalne banke, ne poprime noben del, podaljšuje se avstro-ogerski banki s postavo od 27. junija 1878 (Drž. zak. št. 66) za čas od 1. julija 1878 do 31. decembra 1887 podeljena privilegija (povlastica) do 31. dne decembra meseca 1897; vendar naj namesto členov 22, 25, 27, 28, 29, 33, 38, 44, 45, 46, 47, 53, 55, 56, 60, 62, 65, 67, 68, 71, 73, 78, 82, 83, 84, 90, 91, 93, 98, 99, 100‘ 102, 103, 105, 106, 108, 110 in 111 ustanovilnih pravil avstro-ogerske banke, kateri so celokupna sestavina pripomnjene postave, po tem na mesto paragrafov 11, 31, 47, 48 in 57 ustanovilnih pravil hipotekarno-kreditnega oddelka te banke stopijo določila, obsežena v naslednjih členih, odnosno paragrafih, kateri so celokupna sestavina te postave.

Člen 2.

Mojemu ministru za finance daje se oblast, vkupno z Mojim ogerskim finančnim ministrom skleniti z avstro-ogersko banko niže sledeča dogovora, ki sta isto takó celokupen del te postave.

Člen 3.

Davku podvržen dohodek avstro-ogerske banke (člen 92 ustanovilnih pravil) zadavkovati je v obeh delih monarhije — držeč se veljajočih na dotičnem

državnem ozemlji davkovnih postav — gledé onega deleža, ki prihaja na hipotekarno-kreditni posel, po razmeri hipotekarno-glavničnih iskovin (terjatev) banke, kar jih dne 31. decembra dotičnega davkovnega leta v enem in drugem delu monarhije ostaje neizplačanih, a nasproti gledé drugega davku podvrženega iznosa po čistem donosu bankovnih zavodov obstoječih v enem in drugem delu monarhije.

Donos nepremičnega imenja avstro-ogerske banke zadavkuje se v onem državnem ozemlji, v katerem se nahajajo dotične nepremičnine.

Člen 4.

Kdor brezoblastno izdá bankovcev ali drugih na prinesitelja slovočih zadolžnic, ki bi se v prometu utegnile uporabljati za novčna znamenja, zakriví se pregreška, kadar v tem ne biva tako djanje, na katero občna kazenska postava odmerja ostrejšo kazen, ter mu se v globo (kazen v novcih) naklada desetkrat toliko, za kolikor je on izdal vrednotnih znamenj, a ta globa ne bodi nikdar manja od dveh tisoči goldinarjev.

Postopek vršiti in razsodilo ukrepati o tem pregrešku zvano je po kraljevinah in deželah zastopanih v državnem zboru samo in edino Dunajsko deželno sodišče za kazenske reči.

Pregon ima mesto samo tedaj, kadar avstro-ogerska banka poprosi za-nj.

Zgoraj omenjeno globo v zapor izpreminjati ni dopuščeno.

Člen 5.

Zvršitev te postave je naročena Mojemu ministru za finance in Mojemu ministru za pravosodje.

Na Dunaji, dne 21. maja 1887.

Franc Jožef s. r.

Taaffe s. r. **Pražák** s. r. **Dunajewski** s. r.

Premena
bankovnih ustanovilnih pravil.
(Členi.)

Člen 22.

Vsak ud vélikega zbora ima pravico, v sejah vélikega zbora nasvete (predloge) staviti.

Taki nasveti, ki se ne tičejo neposrednje predmeta na dnevnem redu stoječega, ne smejo v tisti seji vélikega zbora, v kateri so bili podani, priti na sklepanje. Samostalne nasvete (Člen 17) treba je z razlogi vred, na katere so oprti, najmanj trideset dní pred dotično sejo vélikega zbora gubernatorju pismeno na znanje dati.

A kadar se veliki zbor sklicuje na zahtev štiridesetih údov (Člen 13), dolžni so isti ob enem s tem zahtevom predložiti svoje nasvete.

Člen 25.

Glavni svèt (glavno svetovalstvo) zastopa avstro-ogersko banko na zunaj sodno in izvensodno ter ima po meri pravil pravico do vseh naredeb ali ukazíl, ki se ne pridržavajo vélikemu zboru.

Glavni svèt ravná ali vodi in nadzira upravo imovine in vseskupno bankovno poslovanje. Zarad nadziranja propisu primerne bankovne uprave razdelé udje glavnega svéta po poslovnem redu, ki ga ukrenejo, delo med se po posameznih glavnih granah (vejah) poslovstva.

Glavnemu svétu je pridržano, določati, koliko novcev se nakloni vsakej posameznej grani poslov, ter postavljati poslovne uvete (pogoje), po tem izrekati banki pristoječo določbo o ustanovitvi ali odpravi podružnic (Člen 2), ter voditi po posebnih za to veljavnih pravilih poslove hipotekarnega kredita in zastavnih listov.

Glavni svèt določa splošna načela, daje vsakokratno potrebna posebna naročíla za vseskupno poslovanje ter prigleduje in zagotavlja njih izpolnjevanje (Člen 27 in 46).

Splošna določila za skontiranje (odbitkovanje) in dajanje zajmov ali posojíl veljajo soglasno za avstrijska in ogerska bankovna mesta.

Glavni svèt voli iz svoje sredine za vsako peslovno leto zvršilni odbor ali eksekutivni komitet (Člen 39). On voli od osmih údov, ki jih ima ravnateljstvo na Dunaji in v Budim-Pešti, po šest údov (Člen 41).

Glavnemu svétu pristoji *Veto* gledé cenzorjev (presodnikov), ki sta jih ravnateljstvi Dunajsko in Budim-Peštansko imenovali ali po izteku službovanja vnovič poklicali (Člen 40).

Glavni svèt imenuje glavnega tajnika, ude poslovnega voditeljstva in ravnajoče uradnike bankovnih zavodov in poslovnih oddelkov osrednje službe. Njegovemu odobrenju pridržano je dokončno namestilo uradnikov in drugih služnikov, ki se vzprijemajo z letno plačo (Člen 46, 47 in 49).

Člen 27.

Gubernatorja imenuje Njegovo c. in kr. Apostolsko Veličanstvo po vkupnem predlogu c. kr. avstrijskega in kr. ogerskega finančnega ministra.

On dobiva dvajsettisoč goldinarjev letne plače, ki se opravlja iz bankovnih novcev, ter uživa prosto (brezplatno) stanovanje v bankovnem poslopji na Dunaji.

Ravnatelj je prvosednik v sejah glavnega svéta, zvršilnega odbora in drugih stalnih odborov (komitetov).

On zvršuje v imenu glavnega svéta stanovitno nadziranje imovinske uprave in vse poslovršbe bankovne (Člen 25 in §. 2 ustanovilnih pravil hipotekarno-kreditnega oddelka) v vseh onih slučajih, v katerih glavni svèt ne ukrene še kake druge posebne uredbe.

Ravnatelj razloča po meri določil, ki jih je ustanovil glavni svèt, o predmetih tekočega poslovodstva in notranje uprave, kjer mu je razloka pridržana.

Člen 28.

Oba mesto-gubernatorja se postavljata takó, da izmed treh oseb, nasvetovanih po glavnem svétu z ozirom na določbe člena 41, enega nju, kateri je ob enem prvosednik v Dunajskem ravnateljstvu, v imenovanje Njegovemu c. in kr. Apostolskemu Veličanstvu predloži avstrijski finančni minister, a drugega, kateri je ob enem prvosednik v Budim-Peštanskem ravnateljstvu, ogerski finančni minister.

Mesto-gubernatorja banke dobivata iz bankovnih novcev letno opravno povprečnino, katere iznos določa glavni svèt.

Člen 29.

V zvrševanje gubernatorjevemu področju pridržanih uradnih djanj pozvan je, kadar gubernatorju samemu kak zadržek brani, tist mesto-gubernator, katerega gubernator v to odbere.

Mesto-gubernatorja kot gubernatorjeva namestnika nadomeščuje, kadar bi potrebno bilo, kateri izmed glavnih svétnikov, ki ga glavni svèt določi.

Člen 33.

Oba mesto-gubernatorja in glavni svétniki opravljajo brezodplatno vsak svojo službo.

Za potne troškove, ki jih imajo udje glavnega svéta vršeč svoje službovanje, naj se jim iz bankovnih novcev daje primerno odškodovanje.

Člen 38.

Glavni svèt vodi firmo avstro-ogerske banke.

Da firma veljá, potreben je podpis gubernatorja ali enega mesto-gubernatorja ali enega glavnega svétnika in sopodpis glavnega tajnika ali njegovega namestnika. Ta podpis firme zavezuje avstro-ogersko banko v vseh slučajih, in to tudi v takih, kjer postave zahtevajo posebnega pooblastila.

Dopisi glavnega svéta naj bodo vselej opravljeni s podpisom firme po pravilih.

Glavni svèt določa, v katerih slučajih in v kateri obliki podpis poslovoditeljstva Dunajskega (Člen 46) in podpisujočih glavnih zavodov in poslovnih oddelkov ustanavlja dolžnost za avstro-ogersko banko samo, ter daje to na znanje po javnem v dotičnih uradnih prostorninah nabitem oglasu.

Člen 44.

Vsako ravnateljstvo shaja se praviloma vsak teden o dnevi, ki ga določi prvosednik, reševat poslove idoče v njegovo področje.

Izredni zbori sklicujejo se po potrebi in povod jim daje prvosednik ali pa gubernator.

Da je ravnateljstvo vzmožno sklepe delati, mora biti pet udov pričujočih.

V posvetovanji ravnateljstva delajo se sklepi po absolutni večini glasov od pričujočih udov.

Prvosednik glasuje samo ob enakosti glasov ter razločuje z glasom svojim.

Uradna djanja, ki so mesto-gubernatorju v njegovem področji kot prvosedniku ravnateljstva pridržana, opravlja, ko bi mu kaka ovira branila, tist ravnatelj, katerega mesto-gubernator v to odbere.

A kadar bi se ovira primerila takó mesto-gubernatorju, kakor tudi ravnatelju, ki mu ima biti namestnik, tedaj postavlja gubernator začasno ravnatelja, ki bodi namestnik mesto-gubernatorju.

Člen 45.

Vsakemu ravnateljstvu pridelí glavni svèt enega uradnika kot poročevalca (referenta), po katerem ravnateljstvo vse svoje sklepe izvaja.

Razpravne zapisnike ravnateljstev, po tem njuno dopisovanje z glavnim svétom in z bankovnimi zavodi v dotičnem delu cesarstva naj podpisujeta prvosednik, a če on ne more, en ud ravnateljstva in prideljeni mu poročevalec.

Prepis vsakega razpravnega zapisnika je treba najpozneje v treh dneh glavnemu svétu poslati.

Člen 46.

Višje vodstvo ali ravnanje vseh poslovnih gran oskrbuje glavni tajnik pod nadzorom vélikega svéta (Člen 25 in 27) po navodilu, katero se izdá.

Glavni tajnik je tist organ, po katerem glavni svèt vse svoje sklepe izvaja, in kateri v prvi vrsti pazi na to, da se prav zvršijo. On izdaje neposrednje ali po poslovoditeljstvu na podlogi navodil, ki jih je odobril glavni svèt, vsa zastran tega potrebna ukazíla in razjasníla bankovnim zavodom in drugim organom banke ter zvršuje v zmislu službenega reda, ki ga izdá glavni svèt, disciplinarno oblast nad uradniki in drugimi služniki banke (Člen 47). Glavni tajnik se deleži vseh posvetov glavnega svéta in njegovega zvršilnega odbora, vendar samo s posvetovalnim glasom. Njegova dolžnost je, glavnemu svétu podajati nasvete v pospešbo službe, tudi je treba mnenje, katero on izusti, v zapisnikih in spisih poočitovati.

Za neposrednje poslovodstvo pridodani so glavnemu tajniku višji uradniki glavnega tajništva, za pažnjo na blagajništvo in računstvo blagajniški ravnatelj

in višji računar, kateri vse vloge in sestave po glavnem tajniku na glavni svèt napotujejo in po njem tudi sklepe glavnega svéta prejemljejo.

Gledé neposrednjega poslovodstva v hipotekarno-kreditnem oddelku nameščuje glavnega tajnika oni tajnik, kateri službuje kot načelnik hipotekarno-kreditnega oddelka.

Člen 47.

Glavnemu svétu je pridržano, za stalno nameščati uradnike in druge z letno plačo vzprijemane služnike bankovne. On določa njih službene razmere in prejemke, in sme jim podeliti nagrade in podporščine.

Glavni svèt razloča o odpovedi službe in o disciplinarnem odpustu uradnikov in drugih z letno plačo za trdno nameščenih služnikov.

Glavni svèt ustanavlja po dotičnem pravilu (normalu) penzije uradnikom in služabnikom ter zapuščencem njihovim, prispevke v odgojo za sirote bankovnih služnikov, kakor tudi provizije delavcem za službo nevzmožnim ali njih svojcem.

Pravilo o pokojninah (penzijah) in provizijah sme samo veliki zbor predrugačiti, neprikrajšujoč pridobljenih pravic.

Člen 53.

Kadar kateri vladnih komisarjev vgovarja proti sklepu vélikega zbora, glavnega svéta ali dotičnega ravnateljstva, ker nahaja, da je v prekoslovji s pravili, tedaj ima ta vgovor odložno moč ter je treba tisto stvar, kadar gre za sklep ravnateljstva, najpred položiti pred glavni svèt, da on ukrene o njej.

Ako takšen vgovor vladnega komisarja zadeva sklep vélikega zbora ali glavnega svéta, treba je o tem najpred dovprašati tisto vlado, katera je tega vladnega komisarja postavila.

Ako se o stvari ne doseže sporazum med vlado in banko, tedaj razločuje o njej razsodišče, ki se sestane na Dunaji, in dalje ní pritožbe.

To razsodišče sestoji iz sedem udov, izmed katerih za leto dní določa po tri iz udov vrhovnega sodnega dvora na Dunaji in po tri iz udov kraljevsko-ogerske kurije v Budim-Pešti dotični prezident. Sedmega uda, kateri bode tudi prvosednik, izvoli si ta šesterica.

Kadar volitev ne podá absolutne večíne, voli prvomestnika razsodišču premenjema enkrat prezident Danajskega vrhovnega sodnega dvora, enkrat prezident kraljevsko-ogerske kurije.

Žreb razloča, kateri izmed vrhovnih sodnih prezidentov bode prvi prvomestnika volil.

Razsodišče dela — dovprašavši najpred glavni svèt, — svoje sklepe po absolutni večini glasov.

Ob enakosti glasov obveljá tisto mnenje, na katero je prvosednik pristal.

Razsodišče ní navezano na nikakšno določilo pravdnega reda, vendar ima dolžnost, svojemu izreku pridodati dotične razloge.

Člen 55.

Banka sme menice, ki jih vpolaga avstrijska ali ogerska finančna uprava, po pravilih (Člen 60) skontirati (odbitkovati). Vendar je k temu neogibno potreben sklep glavnega svéta, storjen v seji.

Dalje sme banka po komisiji poslove na račun državne uprave oskrbovati.

Imovino, ki se podaje iz takih na komisijo prevzetih poslov, treba je med mesecem po dogovoru, a imovino, kar je ostaje konci vsakega meseca, zadnji čas do 7. dne prvega bodočega meseca vzajemno v gotovini poravnati.

Razven tega sme banka druge pravilom primerne poslove z avstrijsko ali ogersko finančno upravo sklepati samo tedaj, kadar s tem ni v zvezi nikako podeljenje zajma ali kredita sè strani banke.

Člen 56.

Avstro-ogerska banka ima pravico:

a) Menice, efekte in kupone odbitkovati ali skontirati (Člen 60 in 61) ter dalje oddajati;

b) zajme na ročno ali premično zastavo dajati (Člen 65);

c) hranila v hrambo, oziroma upravo prevzemati (Člen 71);

d) novcé (denarje) na pismeno potrdbo (Člen 75), po tem

e) novce, menice in efekte v kratkem roku dotekajoče na tekoči račun (prevodni posel ali giro) prevzemati (Člen 76);

f) nakaznice (asignacije) na svoje blagajnice (kase) izdajati (Člen 78);

g) poslove na komisijo prevzete opravljati (Člen 81);

h) efekte, na katere sme banka novce v zajem dati, in njih kupone po dospelosti izplačevati;

i) zlato in srebro, v novce pokovano ali nepokovano, po tem menice na vnanja mesta dobavljati in prodajati;

k) po pravilih hipotekarno-kreditnega oddelka, zedinjenih v dodatku s pričujočimi pravili, hipotekarne zajme v zastavnih listih dajati;

l) svoje lastne bankovne zastavne liste kupovati in prodajati.

Poslovno leto banke se začenja 1. dne januvarja in končuje 31. dne decembra meseca.

Člen 60.

Avstro-ogerska banka ima pravico, skontirati (odbitkovati, pod odbitek kupovati) potegnene in lastne menice, katere slové na avstrijsko veljavo ali valuto ter so najdalje v treh mesecih znotraj avstro-ogerske monarhije izplačne.

Menice, ki se smejo skontirati, morajo praviloma imeti na sebi podpis treh, a vsakakor podpis dveh zavezancev, ki so znani, da so sposobni plačati.

Malota menične vsote ní izločujoč razlog.

Banka ní dolžna povedati vzroka, zakaj kake menice neče skontirati.

Člen 62.

Pretehtujoč menice, ponujene banki, da bi jih skontirala, treba je enakomerno in nepristrano postopati. Ta pretres opravlja praviloma neki cenzurni komitet.

Glavni svèt razločuje, v katerih posebnih slučajih je moči menice odbitkovati, če tudi jih ní poprej cenzurni komitet pretehtal; vendar se morajo takšne menice pozneje položiti pred ta cenzurni komitet.

Presojaje menice zarad skontiranja vpoložene dolžni so cenzorji držati se stroge nepristranosti, o razpravah cenzurnega komiteta in cenzorskega zbora molčati in o nastopu svoje službe na to stran storiti pismeno zaobljubo.

Noben ud cenzurnega komiteta ne sme izrekati mnenja o svojih menicah ali o menicah take firme, kateri on sam v kakoršnem koli svojstvu pripada.

Člen 65.

Banka ima pravico, dajati zajme na ročno ali premično zastavo, vendar ne na dalje nego tri mesece.

Zastavljati se smejo:

1. Zlato in srebro, pokovano v avstrijski, ali kak vnanji novec, ali v šibikah;
2. vrednotni papirji, ki se na kaki javni borsi avstro-ogerske monarhije uradno notujejo (beležijo), in to:

a) avstrijski in ogerski državni papirji;
b) efekti avstrijskih in ogerskih deželskih dolgov;
c) zajmovne obligacije, ki jih vsled dovoljenja prejetega od oblastva občine ali druge pod nadzorom oblastva stoječe, za razpisovanje naklad opravičene združbe (korporacije) ali v njih korist kreditni zavodi po ustanovilnih pravilih izdajó;
d) zastavni listi avstro-ogerske banke in drugih hipotekarno-kreditnih zavodov avstro-ogerske monarhije, po tem avstrijski ali ogerski vrednotni listi, v katerih se smejo nalagati otročji ali hranilni novci;
e) polno-vplačane delnice avstrijskih ali ogerskih v poslovršbi stoječih prevoznih (transportnih) in obrtnih podjetij, in
f) polno vplačane predstvene obligacije pod *e)* navedenih družeb in podjetij.

3. Menice, ki dospevajo za šest mesecev najpozneje ter v ostalem ustrezajo določilom člena 60.

Glavni svèt postavlja uvete za dajanje zajmov na plemenite kovine in menice ter določa, na katere efekte ali papirje in s kolikerim delom kursne (borsne) vrednosti, v dotičnem slučaji do katere skupne vsote smejo se na-nje posojati novci pri bankovnih blagajnicah v obeh cesarstva delih.

Člen 67.

Ako se zastavi borsna vrednost pomanjša, mora dolžnik v primeri nekoliko zastave pridodati ali nekoliko zajma odplačati. V tem poslednjič omenjenem slučaji povrne mu se v primeri nekaj naprej plačanih obresti. Ako nasproti dolžnik ne pridá zastave niti odplača zajma, tedaj ima banka pravico, še predno doteče (dospe) zajem, zastavo vso ali po nekem delu na javni borsi prodati, in samo to, kar preostane, po tem ko so njene pravice in iskovine gledé glavnice, obresti, kakih pristojbin in troškov po polnem založene, priračunivši osmino od vsakih sto skupne iskovine kot posebno provizijo za prodajo na dolžnikov račun kakor hranilo (Člen 71) v njegovo razpolaganje brezobrestno hraniti ali pa o lastnikovem trošku in na njegovo nevarnost pri sodišči v hrambo položiti. Ako s prodajo zastave dosežena vsota ne bi bila dovoljna v založbo tega, kar banka tirja, pridržava se ji pravica, vzvratno prijeti dolžnika samega za to.

Člen 68.

Ako se zajem ne odplača, kadar doteče čas, tedaj ima banka pravico, ne pogovorivši se nikakor z dolžnikom in brez sodne pomoči zastavo vso ali po nekem delu prodati, da se sama odškoduje, ter s prebitkom, ki ostane, po tem ko je njena cela iskovina po polnem zagrnena, postopati po določilih člena 67.

Ali banka ní dolžna zastave prodajati in če potem, ko je zajem dotekel za plačilo, tega ne storí, ne zastareva cela njena iskovina, kar se tiče glavnice ali kapitala obresti in troškov.

Člen 71.

Banka ima pravico prevzemati po določilih, katera ustanoví glavni svèt, gotove novce, po tem vrednotne papirje in listine (pisma) v hrambo, dalje vrednotne papirje v upravo.

Na zahtev udeležencev in z dovoljenjem pristojnega sodišča smejo se vrednotni papirji, ki bi jih po občnih zakonitih določilih bilo oblastvom ali sodnim hranilnim uradom dati v hrambo, položiti pri avstro-ogerski banki v hrambo ali upravo pod opreznostmi, ki jih določi sodišče, in pod uveti, ki jih banka ustanoví za te poslove.

Člen 73.

Hranilni listi, izdani od banke o vrednotah in listinah, ki so pri njej v hrambo položene, smejo se predjati na koga drugega.

Odstop ali prevod (giro) mora vpoložnikov sodno ali po beležniku poverjeni podpis na sebi imeti ter banki naznaniti se.

Člen 78.

V nakaznem poslu prevzemajo se pri bankovnih v to določenih blagajnicah novci v izplačilo pri bankovni blagajnici v kakem drugem mestu in nasproti izročajo nakaznice izplačne po vidu (a vista) ali po ustanovljenem času. Te nakaznice slovó na prevzemnikovo ime ali naredbo (ordre).

Banka ní odgovorna za to, da je prevod (giro) in acquit pravoten ali pristen.

Nakaznice slovoče na določen čas po vidu treba je bankovni blagajnici na plačališči pokazati, da se na njih zabeležiti dá plačilni dan.

Člen 82.

Avstro-ogerska banka ima ta čas, dokler ji traja privilegija, po vsem razsežaji avstro-ogerske monarhije izključljivo pravico, med mejami, ki jih določa člen 84, narejati in izdajati na sebe samo nakaznice, ki so brezobrestne in prinesitelju na zahtev izplačne.

Te nakaznice avstro-ogerske banke (bankovne note, bankovci) ne smejo sluti na vsoto manjšo od desetih goldinarjev. One imevajo na sebi na eni strani nemški in na drugi soglasni ogerski tekst. Nosijo podpis bankovne firme, kakor velevajo ustanovilna pravila (Člen 38).

Člen 83.

Avstro-ogerska banka ima dolžnost, bankovce, katere je ona izdala, pri svojih glavnih zavodih na Dunaji in v Budim-Pešti na zahtev precej za zakonit penez avstrijske veljavščine izkupiti.

Dotično zagotovílo je vzprijeti v tekst bankovnih not. Ako se ta dolžnost pri glavnem zavodu na Dunaji ali pri glavnem zavodu v Budim-Pešti ne izpolni najdalje v štiri in dvajsetih urah po prezentaciji, izgubí vsled tega banka svojo privilegijo, razven tega slučaja, ko bi se po zakonitem potu istodobno v obeh cesarstva delih ukazala začasna ustavitev izkupovanja bankovcev.

Banka je dolžna, svoje bankovce tudi pri drugih svojih blagajnicah sè zakonitim penezom izkupovati, kolikor to dopuščajo nje gotove zaloge in novčne potrebe.

Člen 84.

Glavnega svéta skrb bodi za takšno razmerje metalnega (kovinskega) zaklada do kolujočih bankovcev, ki zagotavlja polno izpolnitev dolžnosti, izrečene v členu 83.

Vendar mora vsekakor skupni iznos kolujočih bankovcev vsaj gledé dveh petin biti sè srebrom ali zlatom, bodi ono pokovano na peneze ali v šibikah, a ostanek kolujočih bankovcev — s tujimi, precej za vračilo dospevajočimi, na pismeno potrdbo ali v tekoči račun prevzetimi novci vred — po bankovno zagrnen (založen).

V založbo po bankovno smejo služiti:

a) po pravilih skontirane (pod odbitek kupljene) menice in efekti;

b) plemenite kovine in vrednotni papirji, na katere se je po pravílih kaj novcev v zajem dalo;

c) po pravilih izkupljeni dospeli efekti in kuponi;

d) menice na vnanja mesta.

Kadar iznos kolujočih bankovcev gotovo zalogo preseza za več nego dvesto milijonov goldinarjev, dolžna je banka od presežka (prebitka) davek po pet od sto na leto opravljati obema državnima upravama in sicer takó, da bode od tega po 70 odstotkov cesarsko-avstrijski in po 30 odstotkov kraljevsko-ogerski državni upravi hodilo na korist.

Za tega delj, da se ustanoví, koliko davka bode opravljati iz naslova izdavanja bankovcev, dolžna je bankovna uprava 7., 15., 23. in poslednji dan vsakega meseca ustanoviti iznos gotovine v zalogi in kolujočih bankovcev in to ustanovitev za vsak izmed povedanih rokov s koncem leta vpodati obojestranskima finančnima upravama. Na podlogi teh izkazov ustanavlja se davek od bankovcev, ki naj ga plača banka, na ta način, da se za vsak davku podvržen presežek kolujočih bankovcev, ki se najde pri katerem teh rokov, po $^{5}/_{48}$ odstotka računi kot davek. Vsota teh iznosov, ki so za posamične rokove izračunjeni kot davkovna dolgovina, sestavlja davek, ki ga banka ima opraviti.

Člen 90.

Kolikorkrat to zahteva avstrijska ali ogerska državna uprava in kolikorkrat se po izstopu iz službe primeri kaka premena v osebi vladnega komisarja, gubernatorja ali osrednjega nadzornika, preišče se z največjo potankostjo vsakokratno

stanje kolujočih bankovcev, najdenje primeri s prejšnjimi zapiski ter pregledni spis ali akt po zgoraj imenovanih osebah, po tem po glavnem tajniku, višjem računovodci in načelniku fabrike bankovcev podpiše, a po tem v arhiv shrani.

Člen 91.

Za delničarske družbe sploh veljajoča določíla avstrijskega, oziroma ogerskega trgovinskega zakona, v kolikor so navzkriž pravilom, niso uporabna na avstro-ogersko banko.

Avstro-ogerske banke dolžnost ní, svojo firmo ali firme svojih poslove vodečih organov (Člen 38) dati pri trgovinskem sodišči vpisati (protokolirati).

Člen 93.

Vse knjige in vsi zapiski bankovni, kakor tudi vse listine (pisma), ki jih avstro-ogerska banka, in nje podpisujoči organi (Člen 38) izdajó, uživajo v obeh cesarstva delih prostost štemplja in pristojbin.

Člen 98.

O delnicah in zastavnih listih, katere je ona izdala, in o novcih in efektih pri njej ležečih daje banka kako dopoved samo njihovim lastnikom (Člen 48).

Banka nima dolžnosti, dajati kaka pojasnila o kreditih, katere je komu podelila.

To se ne dotika pravice sodišč, zahtevati kakih pojasnil.

Člen 99.

Za amortizacijo (razvredbo) delnic in zastavnih listov, katere je avstro-ogerska banka izdala, in k njim spadajočih dividend, oziroma obrestnih kuponov mora se prositi pri c. kr. trgovinskem sodišči na Dunaji.

Pri amortizaciji nakaznic (Člen 78) postopati je po propisih, kateri na dotičnem plačališči veljajo za amortizacijo menic.

Za amortizacijo vseh drugih listin, katere je avstro-ogerska banka ali kateri njenih zavodov v kakem avstrijskem mestu izdal, zvano je samo in edino c. kr. deželno sodišče Dunajsko, a za amortizacijo listin izdanih od njenih zavodov v deželah ogerske krone samo in edino Budim-Peštansko kr. trgovinsko in menično sodišče. Imenovani sodišči postopata pri tem po propisih, ki v dotičnem delu avstro-ogerske monarhije veljajo za amortizacijo državnih papirjev.

Predno začneta postopek amortizacije in predno izdasta dokončno razsodilo o amortizaciji, naj imenovani sodišči dovprašata avstro-ogersko banko, če so resnična znamenja, ki jih je za amortizacijo proseči navel o listinah razvrediti se imajočih, odnosno, če so res med ljudstvom.

Člen 100.

Banka ima brezuvetno predstveno pravico, za svoje pravice zadovoljiti se iz novcev, menic in drugih vrednotnih papirjev, katere ima ona v rokah.

Ta predstvena pravica pristoji banki ne samo do tistih novcev, menic in vrednotnih papirjev, ki so bili preoddani v zagotovilo za njene terjatve, temuč brez razločka do vse premične dolžnikove imovine, katero je kadarkoli bodi in v kateri koli konec dobila v roko.

Avstro-ogerska banka ima pravico, sama sebe brez sodnega dopuščenja ali sodelovanja in tudi zunaj konkursa, ki bi nad dolžnikovo imovino bil razglašen, iz zgornjih sredstev plačati, kakor se njej primerno vzvidi, ter je v uživanji te nje predstvene pravice ne morejo ovirati ali kratiti nikake iskovine koga tretjega, celo ne kake lastninske iskovine ali druge poprej pridobljene pravice, samo če je banka dotične novce in efekte prevzela kakor imovino svojega dolžnika ter ní bilo tako, da bi bila o njihovem prevzemanji omenjene lastninske ali druge pravice mogla razločno spoznati.

Člen 102.

Od vsega letnega dohodka, ki ga nesó poslovi in imenje bankovno, pristoji delničarjem po odbitih vseh troških najpred po pet od sto vplačane delniške glavnice. Od še ostajočega čistega letnega donosa položí se po osem od sto v reservni fond (pričuvni zalog) a dva od sto v pokojninski zalog ter se od ostanka pred vsem drugim dividenda dopolni na sedem odstotkov vplačane delniške glavnice.

Od dobička, kar ga po le-tem ostane, prišteje se polovica dividendi, ki prihaja na delničarje, a druga polovica pripada obema državnima upravama, in sicer takó, da od nje po 70 odstotkov cesarsko-avstrijski in po 30 odstotkov kraljevsko-ogerski državni upravi na dobro hodi.

Od čistega donosa, ki se je dobil v prvem poluletji, kolikor je po poprejšnjih določilih priličen za razdelitev med delničarje, odplača se vsako leto meseca julija delničarjem po dva in pol od sto vplačane delniške glavnice.

Ostanek čistih letnih dohodkov se izplača po pravilni obletni seji velikega zbora, katera biva najpozneje meseca februvarja sledečega leta.

Ako čisti letni dohodki niso dovoljni, da bi dali dividendo po pet odstotkov vplačane delniške glavnice, sme se, kolikor primanjkuje, pozajeti iz reservnega zaloga, dokler isti ne pade pod deset odstotkov vplačane delniške glavnice.

Člen 103.

Reservni fond je še pred dopolnitvijo redne dividende po pet od sto (Člen 102) določen v založbo izgub ali odpisov kakoršne koli vrste.

Kadar je reservni fond narastel na dvajset odstotkov vplačane delniške glavnice, naj se mu od letnega čistega donosa ne odkazujejo več nikaki dotoki, dokler ostane na ti visokosti.

V tem slučaji sme glavni svèt delež (kvoto) čistega letnega donosa, kar ga ostaje, po tem ko se je odbilo po pet od sto vplačane delniške glavnice — kateri delež se po členu 102 odkazuje pokojninskemu zalogu, — potrebščini primerno zvišati, vendar ne za toliko, da bi presezal po členu 102 izračunjeni iznos.

Glavni svèt odloča, kako je reservni fond koristonosno uporabljati.

Vendar se reservni fond ne sme nalagati v bankovne delnice.

Člen 105.

Privilegija avstro-ogerske banke traja do 31. dne decembra 1897.

Tri leta, predno poteče privilegija, naj véliki svèt v posvet vzame ter ukrene, hoče li prositi za obnovo privilegije.

Člen 106.

Kadar se družba razdruži, dolžan je glavni svèt, tekoče poslove dokončati, iskovine poterjati, držeč se člena 6 v pravilih v denar spraviti vso premično in nepremično imovino banke in izpolniti vse zaveznosti.

Da se dovršijo viseči poslovi, sme banka tudi nove poslove podjeti.

Kolikor ostane po tem, ko so izpolnjene vse zaveznosti, razdelí se med družabnike po razmerji delnic.

Vzdržujoč v zavarovanje zastavnih pisem postavljeni zalog na visokosti, kakor jo določa člen 6, smejo se v teku likvidacije iz bankovnega imenja, kar ga je na razpolog po dovoljni založbi drugih še visečih zaveznosti, dajati tudi delna vračila na delnice.

Kadar prestane privilegija banke (člena 105 in 83), in pa, kadar bi se, predno privilegija prestane, družba razdružila, — za katero razdružbo je potrebno, da jo zakonodavna oblast obeh delov monarhije odobri (Člen 107) —, tedaj izgubé svojo moč bankovne privilegijalne pravice v oziru na narejanje in izdavajanje bankovcev, določila naslova IV, *B* o ravnateljstvih na Dunaji in v Budim-Pešti, po tem določila o deležnosti čistega donosa družbinega, ki pristoji obojestranskima vladama. Oblasti ravnateljev prejdejo na glavni svèt, izimši pravico, nasvetovati po dva glavna svétnika, katera je izvoliti, in kadar mine ta pravica, opravljajo se vse volitve za glavni svèt neposrednje iz údov velikega zbora.

Vse avstro-ogerski banki v naslovu X ustanovilnih pravil pritegnene posebne pravice veljajo tudi dalje — nego privilegija banke — dotle, dokler ne bode njena likvidacija popolnem dognana.

Člen 108.

O tistih prepirih, ki vstanejo o priliki razdružbe med družabniki njenimi ali v razmerji avstro-ogerske banke do c. kr. avstrijske ali kr. ogerske vlade, razsoja v členu 53 označeno razsodišče, proti izreku katerega tudi v tem slučaji ní dalje nikake pritožbe.

Pred tem razsodiščem naj se doženó tudi tiste iskovine, ki se izvajajo iz odgovornosti, izrečene v členih 35 in 43.

Člen 110.

V členih 82 in 86 avstro-ogerskej banki dodeljene izključljive pravice podležé samo temu omejenju, da ne kratijo kolovanja državnih not, uživajočih v obeh delih cesarstva prinudni obtek ali kurs, kakor je bilo uravnano s §om 5, odstavkom 1 in 2 postave od 24. decembra 1867 (Drž. zak. od l. 1868, št. 3) in zakonskim členom XV od leta 1867.

Navzlic določilom člena 58 ima avstro-ogerska banka dolžnost, vzprijemati za plačilo te državnjače (državne note), ki sestavljajo vkupen dolg obeh cesarstva

delov. Takisto je tudi dolžan vsakdo po polni na njih imenovani vrednosti vzprijeti te državnjače od banke bodi si v plačilo, bodi pri prejemanji njenih bankovcev, potem kadar bi banka posamične vrste ali celi natisk bankovcev (Člen 83, 88 in 89) nazaj vzela.

Dokler veljá prinudni ali prisilni obtek državnih not, ima avstro-ogerska banka pravico, kolikor ima državnih not, odbiti od skupnega iznosa kolujočih bankovcev, ter naj se propisi o metalni in bankovni založbi (Člen 84) in o davku, ki ga banka ima v nekem slučaji opravljati, uporabljajo samo na ostali iznos kolujočih bankovcev.

Člen 111.

Dokler prinudni obtek ali kurs državnih not ne bode odpravljen v obeh delih cesarstva, dotlé bodo in ostanejo ustavljena določila pravil avstro-ogerske banke (Člen 83), o izkupovanji njenih bankovcev za zakonite kovane novce, dalje določila o izkupovanji srebra v šibikah (Člen 87). To ne moti pravice banki, tudi v tem času plačila v zakonitih kovanih novcih opravljati ali po svojem izprevidenji, bankovce s takimi novci izkupovati.

Dokler prinudno kolovanje državnjač v obeh cesarstva delih ni odpravljeno, dopušča se banki, menice na vnanja mesta, kar jih ima v rokah, kolikor so izplačne v efektivni metalni veljavščini, do največine od trideset milijonov goldinarjev vračunjati v svojo zalogo gotovine (Člen 84).

Premena pravil

hipotekarno-kreditnega oddelka avstro-ogerske banke.

(Paragrafi.)

§. 11.

Vse posebne pravice, katere pristojé avstro-ogerski banki po nje družbenih pravilih, naj veljajo tudi za bankovna opravila hipotekarnega kredita.

Vrhi tega dodeljujejo se banki za poslove hipotekarnega kredita še naslednje posebne pravice:

a) avstro-ogerska banka oprošča se vsake zakonite utesnitve ne samo z ozirom na obrestno stopo ali nogo, temuč tudi gledé drugih zajmovnih uvetov, ako le-ti ne nasprotujejo ali prekoslovijo naturi zajmovne in zastavne pogodbe;

b) za iznos hipotekarne iskovine gledé glavnice, obrestî, zamudnih obrestî in troškov delajo bankovne knjige in pa izpiski iz istih poln dokaz;

c) banka ima pravico, na podlogi dolžnega pisma, izdanega na njene roke, ali drugega izrecila zaveznosti (§. 25) in izpisov iz njenih glavnih knjig zoper mudnega dolžnika ali posestnika zastavljene nepremičnine precej prositi, kakor si izvoli, za eksekutivno sekvestracijo ali eksekutivno dražbo ali za obe zvršili na enkrat (§§. 37—55) pri sodišči v dolžnem pismu ustanovljenem (razpoznavnem, kognicijskem sodišči), če je podpis dotičnega zaveznega pisma sodno ali po notarji overovljen (legaliziran).

Kot razpoznavno sodišče službuje za kraljevine in dežele zastopane v državnem zboru c. kr. deželno sodišče na Dunaji, a za dežele ogerske krone gledé zajmovnih pogodeb sklenenih pod veljavnostjo te postave kraljevski sodni dvor prve stopinje v Budim-Pešti.

Razpoznavno sodišče naj dovoli eksekutivno sekvestracijo ali eksekutivno dražbo ali obe zvršili, in ako ni za ta zvršila samo pristojno oblastvo, le-to poslednje (zvršilno sodišče) prosi za izpolnitev. Tej zaprosbi naj zvršilno sodišče v treh dnevih ustreže ter v slučaji dovoljene dražbe to dražbo razpiše in ob enem zvršilo dá knjižno zabeležiti.

d) Pod uvetom, v prejšnjem odstavku omenjenim, pristoji banki v tistih deželah, v katerih se je doslej zakonito vršila, pravica, dospele obresti ali letnine poterjati dati s tistimi prinudnimi sredstvi, s katerimi se poterjava zemljiški davek;

e) ako se obresti ali glavnica, obroki (deli) glavnice ali letnine o roku, ko dospó, ne plačajo, to ima banka pravico, brez sodne pomoči plačati se za vseskupno svojo terjatev tudi iz takih novcev in efektov osebnega dolžnika, ki jih je kadarkoli bodi in v kateri koli konec dobila v roke;

f) banka ima pravico, kadar se kaka nji zastavljena nepremičnina na dražbi prodaje, udeležiti se dražbe ne položivši dražbenega vadija;

g) če dolžnik ali posestnik zastavljene nepremičnine pride pod stečaj (konkurs, na kant), omogoči se banki — v tistih deželah, v katerih po veljajočem zakonu mora pred prodajo hipoteke biti likvidacija v konkursu, — likvidacijno razsodilo, še predno izteče izročni (ediktalni) rok, in dražbeno prodajo zastavljenega posestva izprositi (§. 51) precej, čim se likvidacijno razsodilo upravokrepi;

h) sodni odpisi, ki so bili upravniku ali zakupniku zastavljene nepremičnine vročeni, ko posestnika doma ní bilo, ali kateri so se, ko bi tudi ónih ne bilo domá, v pričo dveh svedokov pribili na vrata od stanišča posestnikovega, upravnikovega ali zakupnikovega, naj se štejejo, kakor bi bili posestniku samemu v roke dani;

i) od postav izdanih v obeh cesarstva delih v zavarovanje zastavnih listov (Postava od 24. aprila 1874, Drž. zak. št. 48 in zakonski člen XXXVI od leta 1876) naj se — ne krateč tistih propisov, ki uravnujejo zastop ljudí zastavne liste imajočih po skrbnikih, — na avstro-ogersko banko uporabljajo samo tista določila, katera so obsežena v teh pravilih (§§. 20 in 36).

§. 31.

Obresti ali letnine je treba v gotovini plačevati; vračila glavnice, ki jih kdo opravi zunaj pogodbeno določenih obrokov v razdolžbo glavnice, lahko se dadó tudi v bankovnih zastavnih listih (pismih) avstro-ogerske banke one vrste, v kateri je bila odšteta, po polni na njih imenovani vrednosti.

Ta plačila naj se vršé pri bankovni blagajnici hipotekarnega kredita na Dunaji, vendar se smejo na zahtev zajmovnega dolžnika tudi pri kakem bankovnem zavodu v katerem drugem mestu opraviti.

§. 47.

Kadar banka meni, da je neogibna potreba zastavljeno ji nepremičnino prodati (§. 39), to naj se vrednost, kakor jo je dajoč zajem po ustanovilnih pravilih poizvedela po §§. 16 in 17, vzame za cenilno in izklicno ceno. Torej ní treba nobene zvršilne (eksekutivne) cenitve, in, — kolikor je zastavljena nepremičnina predmet zemljišne knjige, — nikakega izkaza posameznih delov, iz katerih sestoji, in nikacega opisa.

§. 48.

Kadar se ima banki zastavljena nepremičnina prodati, bodi si da je banka sama za to prosila ali da je prosil kak drug upnik (verovnik), treba je na njen zahtev med dražbene uvete vzprijeti, da je

a) banka oproščena pologe ustanovljenega vadija §. 11, lit. *f)*;

b) da je ta, ki nepremičnino na dražbi kupi, dolžan njeno iskovino iz dražbinega skupila — odbivši v založbo prednost uživajočih vsot in kakih predstveno vpisanih iskovin potreben iznos —, opraviti neposrednje banki v roku, ki ga ona določi, ne čakaje sodnega razdeljenja kupščine.

Ako se ima nepremičnina prodati na zaprosbo banke ali katerega za-njó vpisanega upnika, naj se dalje na zahtev banke vzprime med dražbene uvete, da se nepremičnina nì na prvič, nì na drugič dovoljeni dražbi ne more oddati pod

neko minimalno ceno, ki jo postavi banka. Ta minimalna cena naj se ustanavlja takó, da bode z njo uzadovoljba banke gledé vpisane iskovine in gledé postranskih isto prednost imajočih pristojbin zagotovljena.

Kadar se ima nepremičnina prodati na zahtev upnika, kateri je pred banko vpisan, ima banka samo tedaj pravico zahtevati, kar se je gori reklo, kadar izreče, da jo je volja popolnem zadovoljiti upnika pred njo vpisanega.

Kadar kak drug upnik zaprosi, da bi se banki zastavljena nepremičnina po sekvestraciji v zakup dala ali na eksekutivni dražbi prodala, treba je v vseh teh slučajih, predno se prošnja za zvršilo za trdno reši, banki prepis dražbenih uvetov, ki jih je predložil za zvršilo proseči, priobčiti s tem naročilom, naj ona sè svoje strani v roku primernem okolnostim, ki se ne sme postaviti na krajšo dobo od štirnajstih dni in ne na daljšo od tridesetih dni, nasvetuje kake premene k dražbenim uvetom ali napiše samostalne dražbene uvete, o katerih pristojno sodišče dovpraša samo upnike, ki bi pred banko vpisani bili, ter ukrene razloko, oziraje se na zglašene pravice.

Ako bi se kupščina za banki zastavljeno, v zvršilu na prodaj ponujeno nepremičnino položila v sodno hrambo, ugotovi sodišče iskovino banke po knjižnem izpisku, ki ga je predložila, odloči po tem iz kupščine iznos, potreben v založbo prednost imajočih dolžnih vsot in kakih predstvenih iskovin, ter dá, kar od kupščine ostane, brez vsega drugega, sosebno ne dovprašavši poprej upnikov, izročiti avstro-ogerski banki.

Ako bi se v nadaljšnjem postopku pokazalo, da je banka prejela več, nego ji pristoji, mora ona, kar je odveč, z obrestmi po štiri od sto vred, povrniti v zvršilno maso.

Dolžnost tega povračila izrekuje zvršilno sodišče — dovprašavši banko — z odlokom brez kontradiktornega postopka.

§. 57.

Banka ima pravico, izdati zastavnih listov do iznosa od 150 milijonov goldinarjev, vendar ne sme vseskupna vsota kolujočih zastavnih listov nikdar presegati vseskupne vsote hipotekarnih iskovin ali terjatev, kolikor jih je kateri krat. Kadar se kateri hipotekarnih zajmov pred rokom za dospetje ustanovljenim nazaj plača in to v gotovini, naj banka odplačani glavnici enak iznos v zastavnih listih izkupi ali po izžrebovanji nazaj vzame.

Tist iznos gotovih novcev, ki se nabere od delnih odplačil glavnice, kakor so pogojena, uporabljati je vendar vselej na pravilno izžrebovanje zastavnih listov.

Dogovor

med c. kr. in kr. ogerskim ministrom za finance na eni strani in avstro-ogersko banko na drugi strani, o tem, koliko novcev ima avstro-ogerska banka odkazovati ogerskim bankovnim mestom in v katerem roku naj eventuvalno poprosi za vnovično podaljšanje privilegije.

Na podlogi člena 2 postave od 21. maja 1887 (Drž. zak. št. 51), in ogerskega zakonskega člena XXVI od leta 1887, o podaljšbi privilegije avstro-ogerske banke, ukreplje se med c. kr. in kr. ogerskim ministrom za finance z ene strani in avstro-ogersko banko z druge strani naslednji dogovor.

Člen I.

O odkazu minimalne dotacije za posel odbitkovanja (skontovanja) in dajanja v zajem ogerskih bankovnih mest Budim-Peštanskemu ravnateljstvu govoreči člen I. dogovora dne 29. junija 1878 sklenenega med c. kr. ministrom za finance in kr. ogerskim finančnim ministrom z ene strani in bivšo privilegovano avstrijsko narodno banko z druge strani, naj ostane neizpremenjen v veljavnosti za ves čas podaljšane privilegije, to je za čas od 1. dne januvarja 1888 do 31. dne decembra meseca 1897.

Člen II.

Ako avstro-ogerska banka hoče zaprositi, da bi se ji privilegija vnovič podaljšala (Člen 105 ustanovilnih pravil), mora dotično prošnjo najmanj dve leti, predno poteče privilegija, vpoložiti pri obeh vladah.

Dogovor

med c. kr. in kr. ogerskim ministrom za finance z ene strani in med avstro-ogersko banko z druge strani o tem, da se privilegija in delavnost avstro-ogerske banke razteza na zaposedeni deželi Bosno in Hercegovino.

Na podlogi člena 2 postave od 21. maja 1887 (Drž. zak. št. 51), in ogerskega zakonskega člena XXVI od leta 1887, o podaljšbi privilegije avstro-ogerske banke, ukreplje se med c. kr. in kr. ogerskim ministrom za finance z ene strani in avstro-ogersko banko z druge strani naslednji dogovor.

Avstro-ogerski banki za čas od 1. dne januvarja 1888 do 31. dne decembra meseca 1897 podeljena privilegija razteza se v zmislu §ª 6 postave od 20. decembra 1879 (Drž. zak. št. 136), odnosno ogerskega zakonskega člena LII od leta 1879 na zaposedeni deželi Bosno in Hercegovino, ter bode vsled tega avstro-ogerska banka imela pravico, od 1. dne januvarja 1888 počenši svojo delavnost z vsemi pravicami in dolžnostmi, katere ji pristojé v zmislu ustanovilnih pravil, zvrševati tudi v imenovanih deželah.

Ako avstro-ogerska banka po teh deželah usta ovi kako podružnico, bode v oziru na-njo glavni svèt vršil poslove, kateri po členu 40 ustanovilnih pravil ravnateljstvoma pripadajo.